

ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАДОВОЛЕНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВНТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКІСТЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті подані результати діяльності лабораторії соціологічних досліджень ВНТУ, показано важливість соціології як науки та навчальної дисципліни, розглянута технологія соціологічного дослідження задоволеності здобувачів вищої освіти ВНТУ якістю освітнього процесу, специфіка адаптації та особистісні ресурси студентської молоді.

Ключові слова: значення соціології, соціологічні дослідження, якість освітнього процесу, адаптації студентської молоді, особистісні ресурси, лабораторія соціологічних досліджень.

Abstract

The article presents the results of the activity of the Laboratory of Sociological Researches of VNTU, shows the importance of sociology as a science and discipline, the specifics of adaptation and personal resources of student youth are considered.

Keywords: the significance of sociology, sociological research, adaptation of student youth, personal resources, laboratory of sociological research.

Соціолог вивчає, як улаштоване суспільство і його частини – від великих корпорацій і вищих органів влади до шкільного класу й родини, – і як все це функціонує й змінюється [2].

Освіта є найважливішою основою та відображенням рівня розвитку економіки, політики, духовності, культури, моральності як найбільш загальний, інтегральний показник розвитку будь-якого суспільства. Істотне значення має визначення і з'ясування освіти як цілісної соціальної системи. Без цього не можна зрозуміти її сутність, роль і призначення [3].

Як зазначено в «Рекомендації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти стосовно запровадження внутрішньої системи забезпечення якості» внутрішня (внутрішньоуніверситетська) система забезпечення якості вищої освіти має на меті створення алгоритму постійної інституційної уваги до якості освіти, включно з переглядом і покращенням навчальних курсів та освітніх програм. Зокрема НАЗЯВО рекомендує регулярні онлайн опитування студентів. Проводяться перед кожною сесією. Потім вони обговорюються на засіданнях кафедри, Вченої ради, на інших університетських майданчиках із залученням працевлаштувачів, представників студентського самоврядування і просто зацікавлених активних здобувачів вищої освіти. Для організації регулярних онлайн опитувань здобувачів вищої освіти важливо, щоб вони відчували, що їхня думка береться до уваги і впливає на розвиток університету. Метою таких опитувань є поширення позитивних практик і усунення негативних практик викладання, вивчення динаміки якості навчальних курсів та якості викладання. Також важливо, щоб викладачі самі заохочували своїх студентів до участі в онлайн опитуваннях. Для цього на останній парі перед іспитами може виділятися біля 20 хвилин для реєстрації в системі і відповіді на питання анкети. Анкета має включати як відкриті, так і закриті питання. За відсутності можливостей для організації онлайн опитувань студентів, на початках можуть використовуватися паперові носії. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти забезпечить рівні можливості для проведення онлайн опитувань для всіх вітчизняних ЗВО.

Лабораторія соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету була створена 1 грудня 2002 року на підставі Указу Президента України "Про розвиток соціологічної науки в Україні" від 25 квітня 2001 року.

Діяльність лабораторії передбачає здійснення моніторингу актуальних проблем студентської молоді та професорсько-викладацького складу ВНТУ та популяризацію соціологічної інформації серед населення.

Серед основних завдань і функцій лабораторії соціологічних досліджень належать:
- Проведення соціологічних досліджень серед студентської молоді ВНТУ;
- Оцінювання якості освітньої діяльності у ВНТУ;

Питання діяльності Лабораторії соціологічних досліджень в університеті та результати проведених досліджень регулярно розглядаються на засіданнях ради Інституту соціально-

гуманітарних наук, методичної ради ВНТУ та Вченої ради ВНТУ.

Лабораторія соціологічних досліджень має офіційний інтернет-сайт, який постійно поповнюється інформацією про результати соціологічних досліджень, що були проведені. На сайті можна скористатися базою соціологічних міжнародних та українських інтернет-ресурсів.

Під час проведення досліджень Лабораторія використовує три шляхи збору соціологічної інформації: групове анкетування (паперові анкети), опитування з використанням самостійно розробленого онлайн модуля на сайті Лабораторії, опитування через систему JetIq.

Так, у вересні-жовтні 2019 року, через систему JetIq було проведено опитування студентів першого курсу факультету ІТКІ «Джерела інформації про ВНТУ» (n=152), в грудні 2019 на сайті Лабораторії проведено опитування студентів першого курсу факультету МІБ на тему «Проблема адаптації студентів у ВНЗ».

Методом групового анкетування в травні 2019 року проведено опитування магістрантів (другий семестр навчання), група ІТТ-18М за темою «**Оцінювання рівня викладання дисциплін науково-педагогічними працівниками ВНТУ**», де зокрема ставилися питання:

1. Оцініть за шкалою від 1 (min) до 5 (max) кожне твердження кожної дисципліни, зазначеної в таблиці

	Компетенція науково-педагогічного працівника	Дисципліна						Теорія міських пасажирських перевезень	Інтегровані транспортні системи
		Філософія науки і техніки	Педагогіка, психологія та методи викладання	Ділова іноземна мова	Методологія і організація наукових досліджень	Цивільний захист та охорона праці в галузі	Сучасні проблеми теорії та практики управління		
1	Структуровано та послідовно викладає матеріал на лекційних заняттях	4,14	4,57	3,42	4,57	4	4,71	4,85	4,42
2	Проводить практичні (лабораторні) заняття, які закріплюють вивчений теоретичний матеріал з використанням вимірів і розрахунків	4,14	4,57	3,57	4,14	4,14	4,57	4,71	4,42
3	Ввічливо та доброзичливо поводить себе як під час занять, так і поза межами аудиторії	4,57	4,71	3,71	4,57	4,28	4,71	4,85	4,42
4	Ставиться до студентів як до рівноправних партнерів під час освітнього процесу, виявляє повагу	4,71	4,71	3,85	4,85	4,57	4,57	4,71	4,57
5	Прозоро та обґрунтовано оцінює знання студентів	4,14	4,85	3,71	4,28	4,42	4,71	4,85	4,42
6	Добре орієнтується у навчальній дисципліні, яку викладає	4,57	4,85	4,14	4,57	4,42	5	4,71	4,57
7	Вміє викликати інтерес до своєї дисципліни	4,28	4,85	4,28	4,57	4,42	4,71	4,85	4,42
	Середнє по всіх	4,36	4,73	3,81	4,5	4,32	4,71	4,79	4,46
	Ранг	6	2	8	4	7	3	1	5

В жовтні 2019 року проведено опитування студентів 2 курсу групи П-186 ФМІБ «**Оцінювання освітнього процесу та рівня викладання дисциплін науково-**

педагогічними працівниками ВНТУ», результати опитування:

Питання	Середній бал	Ранг
1. Оцініть за 10-бальною шкалою методи навчання і викладання:		
- традиційна лекція	7,3	3
- лекція з використанням комп'ютерного проектора	9,1	1
- практичні заняття	7,8	4
- лабораторне заняття в комп'ютерному класі	8,4	2
- виїзні заняття (екскурсії, зустрічі з підприємцями)	9,1	1

Питання	Відповіді			Рівень задоволення (середнє значення)	Ранг
	Повністю задоволений	В основному задоволений	Не задоволений		
1. Чи задоволені Ви загалом системою та умовами навчання у ВНТУ?	15 %	77 %	8 %	2,07	3
2. Чи задоволені Ви тим, як ВНТУ виявляє і враховує Ваші потреби та інтереси?	15 %	69 %	15 %	2	4
3. Чи задовольняє Вас механізм освітньої підтримки у ВНТУ?	30%	55 %	15 %	2,15	2
4. Чи задовольняє Вас механізм організаційної підтримки у ВНТУ?	23 %	62 %	15 %	2,07	3
5. Чи задовольняє Вас механізм інформаційної підтримки у ВНТУ?	8 %	54 %	38 %	1,69	5
6. Чи задовольняє Вас механізм консультативної підтримки у ВНТУ?	23 %	62 %	15 %	2,07	3
7. Чи задовольняє Вас механізм соціальної підтримки у ВНТУ?	38 %	54 %	8 %	2,3	1

В жовтні 2019 року опитано магістрантів (третій семестр навчання), група 1ТТ-18М «Оцінювання освітнього процесу для магістрантів ВНТУ»

Питання (твердження)		Варіанти відповіді	
		Так %	Ні %
1	Чи задоволені Ви методами навчання та викладання, які були запропоновані кафедрою?	100	0
2	Чи знаєте Ви, що в процесі навчання можете самостійно обирати блоки дисциплін	100	0
3	Чи була у Вас можливість перед вступом до магістратури ознайомитись з дисциплінами вибіркового блоку	100	0
4	Чи були Ви проінформовані стосовно строків та порядку вибору блоку дисциплін	100	0
5	Чи були Ви ознайомлені з можливістю брати участь в програмі подвійного диплому	100	0
6	Чи вистачає Вам часу на опрацювання матеріалу, який відведений на самостійну роботу	28,5	71,5

7	Чи влаштовує Вас обсяг матеріалу, який відведений на самостійне опрацювання дисципліни	42,8	57,2
8	Чи були Ваші теоретичні знання реалізовані в практичній діяльності під час проходження практики	100	0
9	Під час проходження практики наскільки Ви були задоволені рівнем Ваших професійних навичок (технічні навички і вміння виконувати певні функціональні завдання)	4,33 (за 5-бальною шкалою, де 1- мінімальне значення, 5 – максимальне значення)	
10	Оцініть рівень задоволеності практичною підготовкою	4,33 (за 5-бальною шкалою, де 1- мінімальне значення, 5 – максимальне значення)	

Дослідження особистісних ресурсів студентської молоді обумовлюється особливостями соціальних, економічних, культурних процесів, характерних для суспільства. Умови конкуренції вимагають від людини вміння пристосовуватися до нових реалій та досягати успіху як у професійній діяльності, так і в повсякденному житті [4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Слободянюк А. В. Значення соціології як науки та навчальної дисципліни в сучасному українському суспільстві [Текст] // Вісник «ВП». – 2011. – №1. – С.16-20.
2. Слободянюк А. В. Проблеми адаптації студентської молоді у вищому навчальному закладі (за результатами соціологічного дослідження) [Текст] / А. В. Слободянюк // Гуманізм та освіта: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 21-23 вересня 2004 р. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2004. – Т. 2. – С. 244-247.
3. Національне агенство із забезпечення якості вищої освіти: Рекомендації Національного агенства із забезпечення якості вищої освіти [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://naqa.gov.ua/2019/07/%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%B0%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%81%D1%82%D0%B2/>
4. Слободянюк А. В. Особистісні ресурси студентської молоді (на матеріалах соціально-психологічних досліджень) [Текст] / А. В. Слободянюк, Л. В. Косарева // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. – 2018. – № 17. – С. 89-95.

Слободянюк Анатолій Володимирович — кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

Slobodyanyuk Anatoly V — Ph.D in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University.